
Razvoj mest in drugih naseljih po načelih Habitata II

Author(s): Mojca ŠAŠEK DIVJAK

Source: *Urbani Izziv*, No. 32/33, Orodja podobe / The Instruments of Image (December 1997), pp. 86-90

Published by: Urbanistični inštitut Republike Slovenije

Stable URL: <https://www.jstor.org/stable/44180614>

Accessed: 24-02-2025 12:13 UTC

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at <https://about.jstor.org/terms>

This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0). To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.

Urbanistični inštitut Republike Slovenije is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Urbani Izziv*

JSTOR

da vpeljejo nove planske dokumente za usmerjanje prostorskega razvoja, ki po eni strani upoštevata kot osnovo obstoječe pogoje in možnosti širšega razvoja kraja, po drugi pa želi ohraniti specifično in kvaliteto njegove podobe.

Posebno pozornost je potrebno posvetiti pravočasnemu sodelovanju občinske uprave s potencialnimi investitorji. Samo tako se zmanjšuje razkorak med načrtovanimi predstavami urbanistov in ekonomskimi interesi, brez katerih ni prostorskega razvoja. Vedno pomembnejšo vlogo igra sposobnost dialoga in z njo vloga strokovnjaka (planerja, urbanista, krajinarja, arhitekta, sociologa) kot posrednika v procesu usklajevanja urejanja prostorskega razvoja.

6. Zaključek

Bolj kot neko novo podobo reda potrebujemo drugačno razumevanje in ravnanje z obstoječim redom nekega kraja. Pravila, ki določajo ta red, so specifična in veljajo le za ta določen kraj. Zato morajo biti že v osnovi tako fleksibilna, da omogočajo posamezne specifične postopke in uporabo orodij "po meri", v okviru globalno enovite podobe. Pomembnejše od iskanja novih pravil se zdi kultiviranje soočanja z izbranim krajem. Takšno razumevanje načrtovanja predstavlja priložnost za stroko, da podobe mestnih in t.i. nemestnih predelov pojmuje v prostoru kot popolnoma enakovredne.

Pogoj za novo razumevanje je politični interes in pripravljenost vseh udeležencev za sodelovanje v procesu načrtovanja prostorskega razvoja – ne samo strokovnjakov, temveč tudi institucij: civilne iniciative, upravnih uradov, projektantskih podjetij itd. Kulturo dialoga v procesu načrtovanja razumemo danes kot proces učenja, kar pomeni predvsem izmenjavo znanja, izkušenj in informacij.

Metka Sitar, dipl. inž. arh., Maribor.

Pojasnilo

Prispevek je nastal na osnovi še neobjavljenega gradiva za doktorsko disertacijo z delovnim naslovom Zersiedelung im Raum – Möglichkeiten und Grenzen der Zersiedelungsprozesse, Institut für Städtebau, Umweltgestaltung und Denkmalpflege, TU Graz, 1997.

Tematska obdelava prispevka pa sledi publikacijam in razmišljanjem avtorjev, s katerimi se je avtorica srečala v času študijskega bivanja marca 1997 na Institut für Orts-, Regional- und Landesplanung (ORL), ETH Zürich.

Mojca ŠAŠEK DIVJAK

Razvoj mest in drugih naselij po načelih Habitata II

Svetovni dan mest in ostalih naselij Habitat, ki je bil letos 6. oktobra, je pomenil priložnost, da se spomnimo obvez, ki smo

Viri in literatura

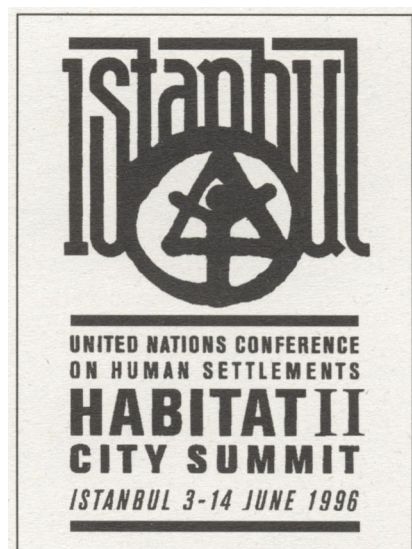
Huber, B., Zibell, B., ed.: Stadt – Bau – Ordnung, ORL-Schriften 44/1993, Zürich.
 Buchmüller, L., Fingerhuth, C., Huber, B.: Management der postmodernen Stadt, ORL-Bericht 85/1993, Zürich.
 Meyrat-Schlee, Ellen, Mobil sind die anderen, ORL-Bericht 87/1993, Zürich.
 Rossi, A.: Der wirtschaftliche Strukturwandel und die Regionen, ORL-Bericht 93/1995, Zürich.
 Scholl, B.: Aktionsplanung, ORL-Bericht 98/1995, Zürich.
 Zibell, B.: Chaos als Ordnungsprinzip im Städtebau, ORL-Bericht 99/1996, Zürich.

jih sprejeli pred dobrim letom dni v Carigradu, in pospešimo aktivnosti, vezane na njihovo izvajanje.

Druga svetovna konferenca OZN o mestih in drugih naseljih Habitat II

Na konferenci **Habitat II**, ki je bila **junija 1996 v Carigradu**, je sodelovalo 185 držav. Vzporedno z glavno konferenco je potekal "The City Summit", svetovni zbor mest in lokalnih samouprav in tudi konferenca nevladnih organizacij "Habitat II NGO Forum 96". Organizirali so še številne druge dogodke: avdiovizualni forum, razstave, tematske okrogle mize in partnerski forum županov mest, lokalnih skupnosti, ne-

vladnih organizacij, strokovnjakov, podjetij javnega in privatnega sektorja itd.

Glede na aktualno problematiko v svetu sta bili osnovni temi konference "**primerno bivališče za vse**" in "**trajnostno uravnotežen razvoj mest in ostalih naselij**".

Velik del prebivalstva Zemlje, več kot milijarda ljudi, še vedno nima primernega bivališča z osnovno komunalno opremljenostjo, ki naj bi zagotavljalo varno in zdravo bivanje. Med razvitimi in nerazvitimi obstajajo velike razlike v stanovanjskih razmerah: medtem ko si Evropa prizadeva uvajati trajnostna načela (čistejši viri energije, aktivna in pasivna izraba sončne energije, primerna gostota naselij, zeleno okolje itd.), v nerazvitih deželah veliko prebivalcev nima rešenih niti najosnovnejših bivalnih higienskih razmer (npr. oskrba z vodo).

"Trajnostno uravnotežen razvoj mest in ostalih naselij" kot druga tema zajema ekonomski in socialni razvoj, varstvo okolja, vključno z varovanjem zgodovinske, kulturne in naravne dediščine, pa tudi širše kulturne vrednote mestnega življenjskega prostora, ki naj bi zagotavljale kvaliteto bivanja tako v fiziološki kot psihološki sferi. Razpon snovi na predavanjih in debatah, organiziranih o urbani rasti in mestih v 21. stoletju, o trajnostni rabi prostora, rabi energije, o transportnih in komunikacijskih sistemih itd., je bil zato širok.

Kot glavni dokumenti so bili na konferenci sprejeti:

- **Carigradska deklaracija**, ki so jo sprejeli voditelji držav in vladnih delegacij, s katero so potrdili podporo pri ustvarjanju trajno uravnoteženih, varnejših, bolj zdravih naselij ter primernega bivališča za vse,
- **Deklaracija svetovnega zbora mest in lokalnih uprav**, v kateri je poudarjeno, da se bodo mesta aktivno vključila v reševanje trajnostnih in drugih bivalnih problemov,
- **Agenda Habitat** s cilji, zavezami in s svetovnim načrtom delovanja.

Slovenija je za konferenco pripravila nacionalno poročilo, ki je bilo dobro sprejeto in je obsegalo dva dela. V prvem delu je ocena procesov urbanizacije v zadnjih dvajsetih letih s ključnimi kvantitativnimi in kvalitativnimi kazalci stanja, politiko poselitve ter nadaljnjim programom aktivnosti na področju urbanega razvoja ter stanovanjskega gospodarstva. Drugi del sestavljajo poročila treh mestnih občin: Ljubljane, Maribora in Kopra, ki opisujejo njihov urbani razvoj in probleme, program dela in nekatere primere posegov v prostor za večjo urbano kvaliteto. RS in mesta so sodelovala na razstavi "Best Practices", slovenska podjetja pa so se predstavila na gospodarskem sejmu. Predstavnike smo razen na glavni konferenci imeli tudi na Svetovni skupščini mest in lokalnih skupnosti ter na Forumu nevladnih organizacij.

Slovenija, ki je pristopila k dogovoru o Agendi Habitat, se je s tem obvezala, da bo pripravila in izvajala program delovanja, kot je določen v agendi. Izveden pa naj bi bil do leta 2000. Agenda Habitat je napisana v skladu s smernicami, ki jih vsebuje že **Agenda 21** (sprejeta na Konferenci OZN o okolju in razvoju v Rio de Janeiru leta 1992).

Od Vancouvra do Carigrada

Že prva konferenca **Habitat I**, ki je bila leta **1976 v Vancouvru**, si je zastavila kot vodilo kompleksno in odgovorno upravljanje z okoljem in prostorom. Eden glavnih ciljev konference je bil ustvarjanje takih mednarodnih skupnosti, ki bi temeljile na enakopravnosti, pravici in solidarnosti. Da bi sledili tem ciljem in načelom, so se odločili, da morajo na naselja gledati kot na orodje in objekt razvoja. Splošno slabšanje življenjskih razmer so obravnavali iz socialnih, ekonomskih in okoljskih vidikov. Posebej so obdelali razlike in neenakosti v

bivalnih pogojih na mednarodni in nacionalni ravni, socialno segregacijo, rasno diskriminacijo, probleme zaradi eksplozije prebivalstva, revščine, nezaposlenosti, bolezni, izgube tradicionalnih kulturnih vrednot itd.

Če kritično ocenimo dogajanje dvajsetih let med prvo in drugo konferenco Habitat, ugotavljamo, da so bili cilji zastavljeni zelo optimistično ter da nam jih niti v svetu niti na nacionalni ravni še ni uspelo dovolj uveljaviti. Ekonomske in socialne razlike med razvitimi in nerazvitimi območji so se v tem času poglobljale, prav tako pa ni uspelo zaustaviti degradacije življenjsko pomembnih medijev okolja: zraka, vode in tal. Med glavne nerazrešene svetovne probleme tudi danes sodijo hitro večanje števila prebivalcev, težnje k čezmernim koncentracijam prebivalstva, neusmerjena urbanizacija, posledice vojn itd.

Pomembni potrošniki naravnih virov so urbanizirani predeli, ki zavzemajo vedno večje površine, tudi zaradi večanja števila prebivalcev. Sredi leta 1996 je bila ocena števila prebivalcev na Zemlji 5,8 milijard. Čeprav stopnja rasti prebivalstva rahlo pada, je še vedno vsakoletni prirastek 86 milijonov ljudi. Vendar je rast urbanizacije večja od rasti prebivalstva in bo močno vplivala na razvoj v 21. stoletju.

V 10 letih bo po predvidevanjih več kot polovica svetovnega prebivalstva, več kot 3 milijarde ljudi, živel in delal v mestih. Najbolj se bo urbanizacija povečala v državah v razvoju: 92,9 odstotkov vsega porasta urbanizacije (UNFPA 1996). Transformacija bo pomenila nove možnosti ekonomskega in socialnega razvoja, hkrati pa tudi probleme s primerno infrastrukturo, stanovanji, zaposlenostjo, socialnimi uslugami in okoljem. Trajnostni vidik je pri razvoju urbanizacije posebno pomemben, saj prav dejavnosti, ki so povezane s poseljenimi procesi, povzročajo v prostoru največje spremembe in obremenitve okolja.

Druga konferenca **Habitat II** je dala prikaz dosedanjega dogajanja in nakazala tudi smeri nadaljnjega razvoja človekovih bivališč, mest in vasi s ciljem, da bi ta postala bolj humana, gospodarsko učinkovitejša in skladnejša z okoljem, kar so bistveni elementi trajnostno uravnoteženega razvoja. Vse dežele naj bi oblikovale, potrdile in izvajale nacionalne akcijske načrte, osnovane na trajnostni strategiji. Ti naj bi se uveljavili v urbanih in tudi v ruralnih območjih, s sodelovanjem in podporo javnosti. Sodeloval naj bi tako javni kot privatni sektor ter čim širši krog vladnih in nevladnih organizacij. Dosedanje konference OZN so bolj poudarjale dogovore na mednarodni in nacionalni ravni, konferenca v Carigradu pa je dala večji pomen aktivnostim na lokalni ravni.

Poudarjena je bila potreba po ojačenju inštitucij (na vseh nivojih) za **opazovanje urbanizacijskih procesov** in stanovanjskih pogojev zaradi priprave **splošnih in konsistentnih kazalcev**, s pomočjo katerih bi se bili sposobni odločati o usmerjanju nadaljnjega razvoja.

Agenda Habitat

Kot najpomembnejši dokument je bila v Carigradu sprejeta Agenda Habitat, ki jo sestavljajo štiri poglavja:

1. Predgovor
2. Cilji in načela
3. Zaveze
4. Svetovni načrt delovanja oz. strategije izvajanja

V drugem poglavju so podrobneje opisani cilji in načela agende. Ob tem je treba upoštevati pomen nacionalnih in regionalnih posebnosti ter različnih zgodovinskih, kulturnih in verskih ozadij. Izvajanje Agende Habitat z nacionalnimi zakoni in prednostnimi nalogami razvoja ter programi in politikami je vrhovna pravica in dolžnost vsake države, v skladu z vsemi človekovimi pravicami in temeljnimi svoboščinami, skupaj s pravico do razvoja.

Tretje poglavje govori najprej o zavezah v zvezi z osnovnima temama: ustreznim stanovanjem za vse in trajno uravnoteženimi naselji. Sledijo obveze o usposabljanju, pooblašcanju in udeležbi. Nato so podane zaveze glede enakopravnosti spolov, finansiranja naselij in zagotavljanja stanovanj, mednarodnega sodelovanja in vrednotenja napredka.

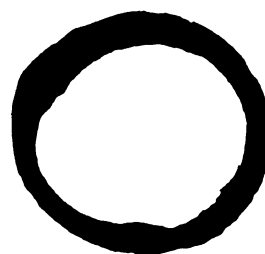
Vsebinsko najpomembnejši del dokumenta (četrto poglavje) obravnava strategije za izvajanje svetovnega načrta akcij, ki so razčlenjene v:

- strategije na področju zagotavljanja bivališč za vse, zlasti usmeritve v nacionalne akcije v stanovanjski politiki,
- strategije na področju trajno uravnoteženega razvoja naselij, kjer je poudarek na trajnostni rabi prostora,
- strategije in aktivnosti na področju institucionalnih sprememb, kjer so poudarjene usmeritve v decentralizacijo in ojačenje lokalne samouprave,
- strategije oz. akcije na področju mednarodnega sodelovanja in usklajevanja,
- strategije za izvajanje in spremljanje svetovnega plana akcij – Agende Habitat, zlasti s sprotnim dopolnjevanjem kazalcev razvoja in predstavitev najboljših primerov.

Svetovni načrt delovanja ali Agenda Habitat poudarja nujnost partnerstva na vseh ravneh – med vsemi ravnemi vlade, lokalno skupnostjo, javnim, zasebnim in neprofitnim sektorjem ter s širšo civilno družbo.

Strategija načrta delovanja temelji na pooblašcanju, preglednosti in udeležbi. V skladu z njo naj bi temeljila prizadevanja vlade na vzpostavitvi zakonskih, institucionalnih in finančnih okvirov, ki bodo omogočali zasebnemu sektorju, nevladnim organizacijam in drugim skupinam v skupnosti kar največ prispevati k izpolnjevanju predvsem dveh zastavljenih ciljev:

- ustrezna stanovanja za vse (preprečevati diskriminacije pri stanovanjskih vprašanjih, sprejemati politiko zagotavljanja bivališč, razširiti ponudbo in cenovno dostopnost stanovanj, omogočiti tržne pobude, vključiti kompenzacijske ukrepe itd.),
- trajno uravnotežen razvoj naselij (upoštevati trajno uravnoteženo rabo tal, oblikovati produktivne zaposlitve in socialno integracijo, oblikovati kakovosten ekonomski in socialni razvoj, izboljševati urbano kakovost itd.).

V svetu,

oblikujmo človeška naselja,

ki bodo varna, človeku prijazna, trajnostno uravnotežena,

s pomočjo Habitatata II, svetovnega zbora mest.

Konkretne obveze in aktivnosti na nacionalni ravni, ki se navezujejo na prostorske vidike Agende Habitat, so povezane tudi s pripravami politik prostorskega razvoja Slovenije in z oblikovanjem prostorskega plana Slovenije. Potrebno pa jih je razdelati na vseh ravneh: državni, regionalni, občinski (mestni) in lokalni. Pri pripravi nacionalnega akcijskega programa Habitat II, ki je v izdelavi, je smiselno združiti zahteve Agende Habitat in Agende 21. Svoj prispevek za "Agendo 21 za Slovenijo" so dale že nevladne organizacije, ki delo nadaljujejo na lokalni ravni.

Že v slovenskem nacionalnem poročilu (del A), ki je bil pripravljen za konferenco v Carigradu, je bilo določeno, da bo Slovenija izvajala in uveljavila politiko trajno uravnoteženega razvoja mest in ostalih naselij ter upravljanje in gradnjo stanovanj v skladu s svetovnim akcijskim programom.

"Za izvajanje politike poselitve bomo med leti 1986 in 2000 pripravili in uveljavili kompleksen sklop normativnih in stimulatивnih ukrepov. Na področju normativnih instrumentov bodo kot glavni zlasti novi zakoni in predpisi, s katerimi bomo urejali razvoj v prostoru in njegovo upravljanje, graditev, lastninska razmerja, davčne obveznosti, pogoje gospodarjenja in podobno. Kot stimulative instrumente bomo uvedli finančne stimulacije s kreditno politiko, davčnimi olajšavami, subvencijami ter ustrezno informiranje, izobraževanje, ustanavljanje centrov za razvoj itd. Pravni red bo temeljna predpostavka sistema na osnovi tržnih zakonitosti, ki tudi postavlja okvir ekonomskemu motivu in ne sme povzročati negativnih socialnih, ekoloških in drugih posledic." (HABITAT II, 1995, 42)

Najboljši primeri

V okviru programa Habitat poteka tudi akcija zbiranja najboljših primerov ("Best Practices") s področja prostorskih, upravljalških,

socialnih, gospodarskih ali drugih načinov reševanja človekovega bivalnega okolja. V času konference je bilo nagrajenih 12 projektov zaradi različnih kvalitativnih rešitev: socialne in ekonomske izboljšave, nova delovna mesta, dopolnitev infrastrukture in podobno. Mesto Chattanooga (Tennessee, ZDA) pa je prejelo nagrado kot trajnostno uravnoteženo mesto za uspešno prenovo propadajočega mestnega centra (RVP 1995).

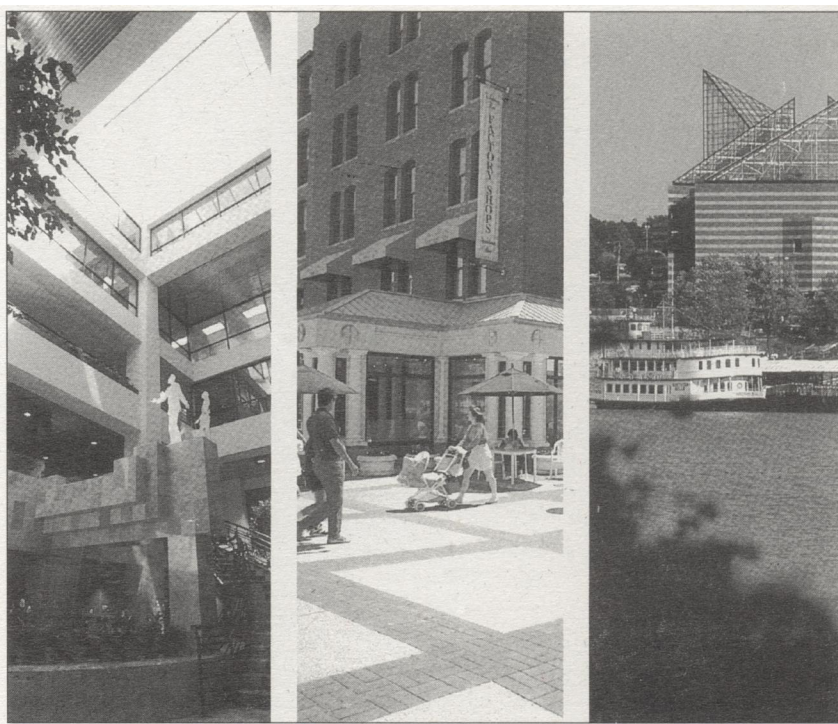
Poleg urbanističnih in arhitektonskih rešitev/izvedb je mesto predstavljeno s 25 prospekti, ki razlagajo širše usmeritve in nudijo konkretne predloge za vključevanje posameznikov in investitorjev.

Akcija "Best Practices" bo potekala do leta 2000. Izbrani primeri bodo predstavljeni na Internetu in nagrajeni. V Sloveniji je zbiranje predlogov prevzelo Društvo arhitektov Ljubljana (Karlovška cesta 3) v sodelovanju z MOP. Vabimo vas, da sodelujete in pošljete svoje primere.

dr. Mojca Šašek-Divjak, dipl. inž. arh., Biro 71, Urbanistični inštitut RS

Chattanooga je srednje veliko mesto in je bilo pred prenovo eno najbolj onesnaženih mest v deželi s propadajočim centrom ob reki Tennessee. S prenovo so začeli leta 1987 z odkupom zemljišč, zapuščenih objektov in starih tovarn, ki predstavljajo danes zgledno urejeno središče mesta. Pri načrtovanju je sodelovalo veliko občanov, predvsem sta združeno delovala javni in privatni sektor. Vključene so bile vladne in lokalne oblasti, gospodarske organizacije, akademske in znanstvene ustanove, poudarjeno je bilo sodelovanje meščanov in javnosti pri odločitvah. Ekonomsko je mesto oživelo s pridobljenimi novimi investicijami, ki nudijo številna nova delovna mesta. Povečalo se je tudi vlaganje v izobraževanje. Velik del dohodka je namenjeno umetnosti in kulturi. Centralni del je urejen po načelih trajnosti: uveljavljena je mešana raba površin, človeško merilo, velik del površine je namenjen samo pešcem, bogato so urejene odprte javne površine, trgi, pas ob reki, zelene površine itd. Poudarjena je skrb za čisto okolje, dobro upravljanje z odpadki in reciklaža. Znani so po izdelavi in uporabi električnih avtobusov, ki nudijo brezplačen prevoz na progah v središču mesta. Zaradi uspešne prenove in oživitve centralnega dela mesta so postali vzorčen primer za vso državo.

Vir: RVP 1995; 2, 5.

Viri in literatura

Habitat II (1995): *Carigradska deklaracija o mestih in drugih naseljih, Svetovni zbor mest in lokalnih uprav, Končna deklaracija*, MOP, Urad za prostorsko planiranje, dec. 1995

RVP (1995): *Chattanooga, Tennessee, Downtown Revitalization*, RiverValley Partners, Chattanooga

NCH (1995): *Habitat II, Slovenian National Report, Part A*, RS, National Committee Habitat II

NCH (1995): *Habitat II, Slovenian National Report, Part B, Best Practices - Cities*, RS, National Committee Habitat II

UNCHS (1994): *UNCHS Habitat News*, V. 16, UN Centre for Human Settlements, Nairobi, Kenya, dec. 1994

UNCHS (1996): *Habitat Agenda*, UN Centre for Human Settlements, Nairobi, Kenya

UNCHS (1996): *Habitat II, Countdown to Istanbul*, UN Centre for Human Settlements, Nairobi, Kenya, maj 1996

UNFPA (1996): *State of World Population*, UN Population Fund, New York

Alenka IVAČIČ

Razvojni program za Dovje in Mojstrano

V članku so predstavljeni potek in način dela ter priprave razvojnega programa v krajevni skupnosti Dovje-Mojstrana v občini Kranjska Gora. Razvojni program smo oblikovali skupaj s krajevno skupnostjo, domačini in občino in je rezultat prostorskega načrtovanja, vključevanja načel trajnostnega razvoja in sodelovanja lokalnega prebivalstva. Razvojni program Dovje-Mojstrana v prostor ni prinesel bistveno novih sprememb, je pa konkretnje opredelil želje in potrebe domačinov in občine ter začrtal korake za uresničevanje zastavljenega dela.

1. Uvod

Izvajanje programa se je pričelo na pobudo domačinov, ki so v želji po spodbuditi razvoja in po turistični oživitvi krajev osnovali delovno skupino za razvoj, kandidirali za sredstva programa Celostni razvoj podeželja in obnove vasi pod okriljem ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS ter pridobili dodatna finančna sredstva občine. Občina Kranjska Gora je program podprla v želji po opredelitvi možnosti prostorskega razvoja krajev. Pomen razvojnega programa je tako v vsebini kot v metodi dela. Vsebinska zajema razvojni (gospodarski) in prostorski (možnosti in omejitve) vidik razvoja krajevne skupnosti. Pri definiranju razvojnih in prostorskih usmeritev smo izhajali iz virov, možnosti, in potreb prostora. Sodelovanje z lokalnim prebivalstvom je ključnega pomena pri uresničevanju in izvajanju razvojnih projektov in usmeritev, upoštevali pa smo tudi razvojne usmeritve občine. Razvojni načrt vsebuje možnosti takšnega razvoja, ki bo zagotavljal zadovoljevanje gospodarskih in socialnih potreb lokalnega prebivalstva, ki bo primeren lokalnemu okoljskemu merilu in ki izhaja iz lokalnih možnosti.

2. Kaj je razvojni program?

Razvojni program je program usmeritev bodočega gospodarskega in prostorskega razvoja nekega območja. Pravzaprav pomeni ugotovitev in preveritev razvojnih virov neke krajevne skupnosti in občine, preveritev sposobnosti, ali območje lahko izkoristi lastne razvojne in prostorske možnosti, in preveritev uresničljivosti razvojnih projektov. Hkrati gre za ugotovitev sposobnosti prilagajanja nekega območja in lokalnega prebivalstva novim tržnim zahtevam ter za definiranje omejitev tako v razvojnem kot v prostorskem smislu. Za zagotovitev večje uspešnosti oziroma izvedljivosti

je pomembno vključevanje lokalnega prebivalstva in občine. Priprava razvojnega programa zakonsko ni obvezna, je torej le izhodišče za aktivnosti in delovanje krajevne skupnosti in občine, za usmerjanje razvoja in dejavnosti v prostoru ter za nadaljnje prostorsko urejanje območij.

Celostni razvoj podeželja in obnove vasi (CRPOV) je razvojni program ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS, ki finančno podpira celostno reševanje problemov podeželja in vasi z namenom, da bi aktivirali razvojne usmeritve, ki bodo zagotovile razvoj, in da bi spodbudili zanimanje prebivalcev podeželja in vasi za uresničevanje zastavljenih ciljev.

Razvojni program krajevne skupnosti Dovje-Mojstrana podaja usmeritve za nadaljnji gospodarski in socialni razvoj ter prostorsko urejanje; je rezultat uvajalnega dela programa Celostni razvoj podeželja in obnove vasi. Z izvedbo programa so pričeli na pobudo domačinov, ki so v želji po spodbuditi razvoj in po turistični oživitvi krajev osnovali delovno skupino za razvoj, kandidirali za sredstva programa CRPOV ter pridobili dodatna finančna sredstva občine. Delovna skupina za razvoj KS, ki je bila ustanovljena leta 1994, je izoblikovala idejni program razvoja in imela širšo podporo lokalnega prebivalstva.

Cilj, ki smo si ga zastavili na začetku, je bil, pripraviti razvojni program, ki bo kar najbolj uresničljiv oziroma bo dovolj konkreten, z vidika stroke primeren in možen, za prebivalce pa sprejemljiv in zadovoljiv. Za takšen način dela smo se odločili na osnovi ocene, da samo prostorski dokumenti ne prinesejo razvoja, predstavljajo pa enega od ključnih elementov za njihovo realizacijo. Zavedali smo se tudi, da program Celostni razvoj podeželja in obnove vasi, ki spodbuja vključevanje lokalnega prebivalstva, sam po sebi ne more pripeljati do uresničitve razvoja, če ne izhaja iz prostorskih dokumentov, ampak le